

Поважни настани:

- **Италија:** Зголемена политичка неизвесност по референдумот за реформата на Сенатот
- **Евროзона:** Позитивни макроекономски движења
- **Состанок на ОПЕК:** Одлука за намалување на производството на нафта
- **САД:** Поволни показатели
- **Проекции на ОЕЦД:** Умерена нагорна ревизија на прогнозите за 2017 година

Во фокусот на пазарните учесници беше одржаниот референдум во Италија на 4 декември, на којшто мнозинството гласови беа против уставните реформи, што доведе до зголемување на политичката неизвесност.

Референдумот покажа дека 60% од гласовите се против усвојување на уставните реформи, коишто беа предложени од премиерот Матео Ренци и имаа за цел јакнење на централната власт преку промена на овластувањата на Сенатот, односно ограничување на неговата моќ и беа во насока на политичка стабилност во земјата. Со овие реформи, Сенатот немаше да биде во можност да се изјаснува за доверба на владата, уставните прашања и учеството на Италија во ЕУ, што според пазарните аналитичари, ќе доведеше до зголемена моќ на владата. По поразот на референдумот, премиерот Ренци најави дека ќе ја поднесе својата оставка до претседателот на Италија, Серџо Матарела. Се очекува претседателот на Италија да назначи нов привремен премиер чијашто должност ќе биде одржување на стабилноста во земјата, менување на изборниот закон и закажување предвремени избори, коишто евентуално би се одржале кон средината на 2017 година. Пазарните аналитичари сметаат дека ваквиот исход од референдумот потврди дека се зголемува поддршката за неконвенционалните политички движења (антиестаблишмент), како што беа референдумот за Брегзит и победата на Доналд Трамп, и тоа би можело да доведе до засилени дискусии за излез на уште една земја од ЕУ. Воедно, кај пазарите се зголеми загриженоста околу изборите во Холандија, Франција и Германија предвидени за следната година.

Ваквото расположение беше умерено неутрализирано со исходот од одржаните претседателски избори во Австрија на кои победи европскиот кандидат на Зелената партија, Александар ван Белен. Ван Белен победи со 53% од гласовите во однос на десничарскиот противкандидат од Слободарската партија, Норберт Хофер, кој освои 47% од гласовите. Според пазарните аналитичари, изборот на проевропски кандидат за претседател претставува сигнал за позитивни политички промени во Европа.

Во еврозоната преовладуваа поволни економски показатели, наспроти политичките случувања. Објавените монетарни податоци упатуваат на стабилен економски раст. Годишната стапка на раст на кредитирањето на приватниот

сектор во октомври се зголеми од 2,1% на 2,2%, што претставува најбрз пораст од јуни 2009 година. Од друга страна, растот на паричната маса М3 забави од 5,1% во септември на 4,4% на годишна основа, во услови на понизок раст на потесната парична маса, М1. Податоците за невработеноста во еврозоната покажаа дека закрепнувањето на пазарот на трудот се засилува. Во октомври, стапката на невработеност се сведе од 9,9% на 9,8%, односно на најниско ниво од јули 2009 година. И ценовните показатели беа позитивни. Стапката на инфлацијата во ноември се зголеми од 0,5% на 0,6%, што е највисока стапка во последниот 31 месец. Ваквата нагорна корекција е одраз на порастот на цените на храната, алкохолот и на тутунот. Од друга страна, цените на енергентите забележаа мал пад, додека базичната инфлација остана непроменета на 0,8%. Во наредните месеци се очекува нагорно движење на инфлацијата како резултат на порастот на цената на нафтата. Показателот ЕСИ за ноември¹ посочи на забрзување на растот на БДП во последното тримесечје од годината.

Постигнатиот договор на состанокот на ОПЕК во Виена доведе до очекувања за зголемување на цената на нафтата. На состанокот на ОПЕК, земјите-членки одлучија да го намалат производството на нафта за 1,2 милиона барели дневно на ниво од 32,5 милиони барели дневно, започнувајќи од 1 јануари 2017 година, што беше изненадување за пазарите. Ваквата одлука истовремено е и прв договор во последните осум години помеѓу земјите-членки на ОПЕК за намалување на производството на нафтата. Со овој договор, производството на нафта е намалено првпат по осум години. За постигнување на договорот придонесоа и заложбите на земјите производители на нафта што не се членки на ОПЕК (на чело со Русија) за намалување на производството за околу 600,000 барели дневно. Според договорот, Саудиска Арабија ќе забележи најзначително намалување на производството на нафта (за 500.000 барели дневно).

Макроекономските показатели за САД покажаа постепено подобрување на економските услови. Ревидираните податоци за БДП покажаа дека во третиот квартал од годината американската економија забележала повисок раст од претходните проценки (3,2%, наспроти 2,9%) и воедно, највисок во последните две години. Ваквата стапка е резултат на нагорно ревидираната лична потрошувачка. Производствениот индекс ИСМ во ноември забележа силен пораст и упати на натамошно подобрување на порачките за трајни производи и на индустриското производство.

¹ Во ноември, показателот ЕСИ се зголеми од 106,4 на 106,5 поени.

Базичниот дефлатор ПЦЕ во октомври се задржа на 1,7% на годишна основа, што е релативно близу до инфлацискиот таргет на ФЕД (2%). Пазарните учесници со особено внимание ја проследија објавата на податоците за пазарот на труд во ноември, според кои беше забележан пораст на новите работни места од 178.000², и најмногу се должеа на остварувањата кај деловните услуги, образованието и здравството. Стапката на невработеност се намали од 4,9% на 4,6%, што претставува најниско ниво од август 2007 година наваму и е резултат на пониското учество на работоспособното население во вкупното население.

Во текот на неделата, на социјалните медиуми Доналд Трамп најави данок од 35% на увозот од компаниите чиешто производство е лоцирано

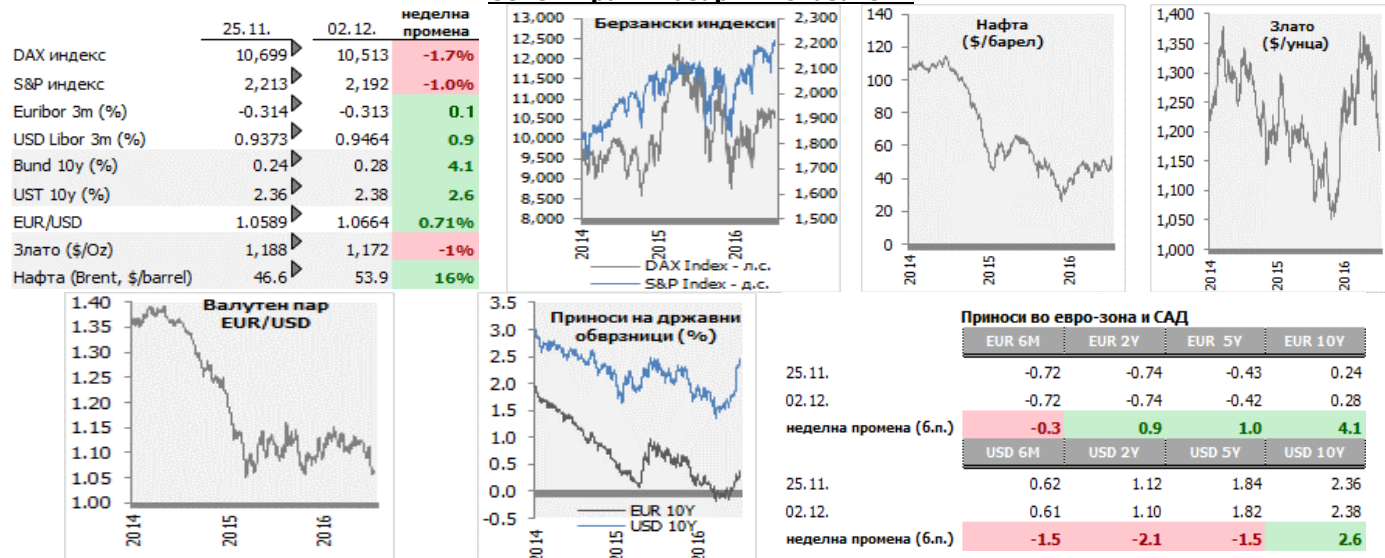
надвор од САД. Ваквата објава беше проследена со телефонски повик од страна на тајванската претседателка Цај Инг-вен до Трамп, што предизвика формален протест од страна на Кина, имајќи предвид дека Кина години наназад се обидува да спречи формални дипломатски врски помеѓу САД и Тајван, што го смета за кинеска територија.

Во текот на неделата беа објавени и најновите проекции на ОЕЦД. Според прогнозите, се очекува дека глобалниот економски раст ќе изнесува 2,9% оваа година (исто како и според септемвриските проекции), а во наредната година ќе забрза на 3,3% (нагорна ревизија од 0,1 п.п.), во услови на очекувања за поекспанзивна фискална политика. За 2018 година се очекува раст на светската економија од 3,6%.

Позначајни пазарни движења

Курсот на еврото забележа апрецијација во однос на САД-доларот, од околу 0,7%, што главно се должеше на објавената статија во медиумите во којашто беше посочено дека ЕЦБ ќе ја продолжи програмата за откуп на обврзници по март 2017 година и дека потоа таа ќе заврши. Ваквите шпекулации доведоа до зголемување на понудата на државни обврзници од страна на инвеститорите и зголемување на приносите на државните обврзници во еврозоната. По објавувањето на резултатите од референдумот во Италија, беше забележана висока пазарна променливост, изразена преку депрецијацијата на еврото и пораст на приносите на долгорочните италијански државни обврзници, којашто се стабилизира по отворањето на финансиските пазари во Европа. Цената на нафтата се зголеми за 15,7% на неделна основа, достигнувајќи го нивото од 53,9 САД-долари за барел, по донесената одлука на ОПЕК за намалување на понудата на овој енергент.

Селектирани пазарни показатели

Календар за периодот 5 – 9 декември 2016 година

Понеделник 5 декември	Вторник 6 декември	Среда 7 декември	Четврток 8 декември	Петок 9 декември
Еврозона, Велика Британија – композитен индекс ПМИ (ноември) САД – непроизводен индекс ИСМ (ноември)	Австралија – состанок за монетарната политика Германија – порачки за индустријата (октомври) Еврозона – БДП (квартал 3) САД – надворешнотрговска размена (октомври)	Германија, Велика Британија – индустриско производство (октомври) Канада – состанок за монетарната политика Јапонија – БДП (квартал 3)	Еврозона – состанок за монетарната политика САД – првични барања за социјална помош (недела до 3 декември)	Кина – стапка на инфлација (ноември) Германија – надворешнотрговска размена (октомври) Франција – индустриско производство (октомври) САД – првичен податок за довербата на потрошувачите според Универзитетот Мичиген (декември)

² Во октомври, новите работни места изнесуваа 142.000.